

משוט בעולם

לקט שירי עם לילדים: "FLUTES AND CYMBALS"

(“חלילים ומצילתיים”)

מאת: ירדנה הדס.

97 עמודים, עמוסים שירי ילדים ושירי ערש, כלולים בספר רב-חן, המעוטר בידי Shirley Hughes חלקם מאת מחברים עלומי שם, כדרך יצירות רבות מתחום הפולקלור, חלקם הם פרי עטם של משוררים ידועי שם, והם נעשו ברבות הימים לנחלת העם כולו. בין מחבריהם: לורד אלפרד טניסון, ויליאם בלייק וז'ה. לאורנס.

לקט זה מהווה אנתולוגיה מפוארת ורבת ערך הודות לדרך עבודתו של העורך שהונחתה (לדעת) על-ידי שלושה עקרונות:

א. הוא לא כלל בספרו שירים, שערכם העיקרי במוטיב או בעלילה, והקפיד על איכות משובחת של היצירות מבחינה ספרותית. דומה, שזכר כל העת, כי שורש המושג "אנתולוגיה" הוא ביוונית 'לקט פרחים'. ואכן, כל שיר משירי-הספר הוא ציף-חן לירי אמיתי.

ב. הוא ערך את השירים על פי נושאייהם, ועריכה זו מקילה ביותר על ההוראה המורה או הילד הקורא עצמו. בספר שמונה שערים, שהם שמונה נושאי-מפתח: 'מילים ומנגינות' השירים עוסקים בזיקה שבין שני הגורמים; 'עיר וכפר', המכלל שירים בעלי אופי מתאר, וכולם עומדים על יפיה הפיסי של ארץ אנגליה; 'במעגל השנה' — מדור, המטפל בעונות השנה ובמכלול המראות, הסמלים והאותות המציינים כל אחת מהן. מובן, שכל זה ניתן בלבוש שירי, המדבר אל הילד בשפתו תוך כדי מתן 'רשות כניסה' לביטויים, שלידתם ברחוב הלונדוני, והוא מקום-חיותם חמשת המדורים האחרים הם: 'רוח ומים', 'בבית והרחק ממנו', 'אדם וחיה' 'בימי קדם' ו'חג המולד וחגים אחרים'.

ג. העורך בחר בשירים המתאימים לילדים בכיתות הביניים של ביה"ס היסודי (גילאי ג' — ו'). הילד אינו יכול לומר: 'זה בשביל תינוקות...'. או לטעון: 'זה קשה לי. אני לא מבין את השירים'.

מן הראוי לציין, כי העורך לא זנח את בני הגיל הרך, ויצר אף למענם אנתולוגיה במתכונת דומה בשם "Drums and Trumpets". ("תופים וחצוצרות").

ההליכה לקראת הקורא מבחינת עניני השירים, איכותם והתאמת-רמתם לגיל הקריאה של ה'צרכן' המיועד, כדאי שתמצא לה 'תלמידים' רבים בקרב העורכים והמלקטים במחננו.

מופרת הטענה, שילדים אינם קוראים שירה'. יכולה אני להעיד — על פי כרטיס-הקריאה של הספר הזה בספרייה לונדונית (ועל פי השוואתו לכרטיסים של ספרי הרפתקאות בפרוזה, לגבי מספר הקוראים בתקופה נתונה), כי הספר אינו נח ככלי איך-חפץ-בו על האיציטבה.

יתר על כן: אף אנתולוגיות, הערוכות יפה בשפתנו אנו, זוכות להיות נקראות במידה יפה על ידי הילדים. "ילדי העולם השמיעו קולם" בעריכת אוריאל אופק, למשל, נקראת ברצון על ידי ילדי בית הספר, בו אני עובדת. אף הוא עשה ספרו שערים שערם על פי עניניהם ("היכל של אגדה", למשל, מכיל עשרה שירים, בהם שולט המומנט האגדי על סממניו ודמויותיו האופייניות).

יתכן, ששתי עובדות ביוגרפיות תרמו לאיכותן הגבוהה של האנתולוגיות, "חלי-לים ומצילתיים" ו"תופים וחצוצרות", והן: קלארק 'העורך' הוא מורה לשעבר, ואב לשני ילדים. נראה, שהקשר החי עם ילדים מזין את עורך האנתולוגיה המיועדת להם, ומעניק משנה תוקף לאמות-המידה הספרותית, שבידיו.